

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 192/2025-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Romanom Henčelom, Gustava Švéniho 8, Prievidza, proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5CoP/6/2020 z 20. mája 2020, uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19CoE/15/2021 z 12. októbra 2021 a rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 12CoP/38/2023 z 30. apríla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd napadnutým rozsudkom a napadnutým uznesením Krajského súdu v Trenčíne a napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Žiline označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 6 000 eur, ktoré si uplatňuje proti Krajskému súdu v Trenčíne, a v sume 3 000 eur, ktoré si uplatňuje proti Krajskému súdu v Žiline, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 4P/1/2019 z 8. októbra 2019 bol zamietnutý návrh sťažovateľa na úpravu práv a povinností k maloletej dcére. Napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne bol rozsudok súdu prvej inštancie z 8. októbra 2019 potvrdený ako vecne správny.

3. Uznesením okresného súdu sp. zn. 3Em/1/2020 z 13. mája 2021 bol zamietnutý návrh výkonu rozhodnutí (rozsudky okresného súdu sp. zn. 4P/43/2011 zo 16. februára 2012 a sp. zn. 4P/29/2013 z 8. decembra 2015 v spojení s opravným uznesením sp. zn. 4P/29/2013 z 9. decembra 2015). Uznesenie okresného súdu z 13. mája 2021 bolo napadnutým uznesením Krajského súdu v Trenčíne potvrdené ako vecne správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 7Cdo/54/2022 z 21. apríla 2022 dovolanie proti napadnutému uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne odmietol pre neprípustnosť dovolania.

4. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 10P/81/2022 z 29. marca 2023 bol zamietnutý návrh sťažovateľa na uloženie výchovného opatrenia formou napomenutia maloletej dcéry a matky z dôvodu nerešpektovania rozhodnutia súdu o úprave styku sťažovateľa s maloletou dcérou, ktorého výkon bol zamietnutý (bod 3 tohto uznesenia). Napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Žiline bol rozsudok okresného súdu z 29. marca 2023 potvrdený ako vecne správny. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 9CdoR/9/2024 z 26. novembra 2024 bolo dovolanie proti napadnutému rozsudku Krajského súdu v Žiline odmietnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému rozsudku Krajského súdu v Trenčíne namieta, že vo veci konajúce súdy nezohľadnili pri prejednaní návrhu na zverenie maloletej dcéry do osobnej starostlivosti sťažovateľa jej najlepší záujem.

6. V súvislosti s napadnutým uznesením Krajského súdu v Trenčíne, ktorým bol zamietnutý návrh na výkon rozhodnutia, sťažovateľ nesúhlasí s názorom, podľa ktorého matka nebráni maloletej stretávať sa s otcom.

7. Sťažovateľ v kontexte napadnutého rozsudku Krajského súdu v Žiline dôvodí, že správanie matky nebolo pre maloletú vhodné, čím boli splnené predpoklady na uloženie výchovného opatrenia formou napomenutia.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia práv na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov vydanými v konaniach vo veci starostlivosti o maloletého.

9. Súčasťou už notoricky známej judikatúry ústavného súdu je premisa, podľa ktorej sa uplatnenie jeho právomoci riadi princípom subsidiarity. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

10. Ako už bolo naznačené, podmienkou toho, aby ústavný súd pristúpil k meritórnemu prejednaniu ústavnej sťažnosti, je vyčerpanie dostupných prostriedkov nápravy, ktorých uplatnenie sťažovateľovi právny poriadok priznáva. V civilnom mimosporovom konaní je to aj podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 419 a nasl. Civilného sporového

poriadku (ďalej len „CSP“), a to za situácie, že tento opravný prostriedok je účinný na ochranu sťažovateľom označených práv (I. ÚS 47/2020, I. ÚS 69/2019, III. ÚS 19/2019, I. ÚS 146/2018).

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutými rozsudkami Krajského súdu v Trenčíne a Krajského súdu v Žiline:

11. V prípade časti ústavnej sťažnosti smerujúcej proti meritórnym rozsudkom odvolacích súdov vydaným vo veci zmeny úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej a vo veci uloženia výchovného opatrenia ústavný súd po dôslednom posúdení jej odôvodnenia konštatuje, že argumentácia sťažovateľa vo vzťahu k tvrdenému neoprávnenému zásahu do jeho práv na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie je založená na namietaných nedostatkoch v procesnom postupe odvolacieho súdu, ktoré vyústili do nedostatočne odôvodneného, resp. arbitrárneho rozhodnutia (body 5 a 7 tohto uznesenia).

12. V § 420 CSP sú taxatívne vypočítané procesné vady konania takého stupňa závažnosti, pre ktoré je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu v merite veci alebo rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je tak založená na princípe univerzality, čo znamená, že dovolaním možno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie skončilo, prípadne ktorým sa rozhodlo v merite veci (m. m. IV. ÚS 447/2023).

13. Je nepochybné, že napadnuté rozsudky sú rozhodnutiami vo veci samej, resp. rozhodnutiami, ktorými sa konanie končí, čo napĺňa prvý predpoklad prípustnosti dovolania podaného z dôvodu existencie vady zmätočnosti.

14. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany či účastníka konania nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, resp. účastníka konania, právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia a pod. (pozri k tomu uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017).

15. Ústavný súd si uvedomuje, že otázka posúdenia, či v konkrétnej veci sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v rámci takého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Ústavný súd sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania z pohľadu nutnosti jeho vyčerpania ako podmienky prípustnosti ústavnej sťažnosti (t. j. pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade ide o účinný prostriedok nápravy) môže obmedziť výlučne na formálne posúdenie jeho prípustnosti. Dovolanie neprichádza do úvahy ako účinný prostriedok nápravy najmä vtedy, ak je na prvý pohľad zjavné, že dovolanie je v danom prípade neprípustné, napríklad preto, lebo to výslovne vylučuje procesná norma (napr. § 421 ods. 2 CSP, § 422 CSP a pod.). Ďalšou osobitnou výnimkou z pravidla o subsidiarite konania o ústavnej sťažnosti je situácia, ak sťažovateľ tvrdí a preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu patria na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

16. S prihliadnutím na argumentáciu sťažovateľa, ktorou v zásade namieta arbitrárnosť a nedostatočnosť odôvodnenia rozhodnutí odvolacieho súdu, a s prihliadnutím na skutočnosť, že právo na riadne odôvodnenie je obsahovou súčasťou práva na spravodlivý proces, ústavný súd konštatuje, že jeho právomoci v konkrétnych okolnostiach veci predchádza právomoc najvyššieho súdu sa predmetnou argumentáciou sťažovateľa zaoberať a jej opodstatnenosť preskúmať.

17. Ústavný súd v súvislosti so skúmaním podmienok konania o časti podanej ústavnej sťažnosti v rámci jej predbežného prerokovania zistil, prihliadajúc na obsah ústavnej sťažnosti, že sťažovateľ proti napadnutému rozsudku Krajského súdu v Trenčíne dovolanie nepodal. Meritórne preskúmanie časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď nevyužil právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý mu zákon účinne poskytoval, t. j. nepodal dovolanie, hoci ho podať mohol a mal, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 728/2016).

18. Sťažovateľ tiež ani netvrdil (tým menej preukazoval), že dovolanie v konkrétnych okolnostiach veci nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a preto zo strany ústavného súdu neprichádza do úvahy ani prípadný postup podľa § 132 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

19. Keďže v konkrétnych okolnostiach veci sťažovateľ mal k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy, a to dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, bola daná právomoc najvyššieho súdu sa skutkovou a právnou argumentáciou zaoberať v dovolacom konaní (obdobne I. ÚS 346/2019 a IV. ÚS 154/2020).

20. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku Krajského súdu v Trenčíne odmietol z dôvodu neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

21. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ vzniesol v dovolacom konaní smerujúcom proti napadnutému rozsudku Krajského súdu v Žiline námietku existencie vady zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, pričom v dovolaní predostrel totožnú argumentáciu, akú predostrel v ústavnej sťažnosti (bod 7 tohto uznesenia), atakujúcu nesprávne vyhodnotenie rozhodujúcich skutočností na uloženie výchovného opatrenia. Keďže v rámci uplatnenej dovolacej právomoci sa najvyšší súd v uznesení sp. zn. 9CdoR/9/2024 z 26. novembra 2024 sťažovateľom vznesenou dovolacou argumentáciou zaoberal a rozhodol o nej vecne (bod 12 citovaného rozhodnutia odvolacieho súdu), uvedené, uplatňujúc princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, vylučuje právomoc ústavného súdu sa meritórne relevantnou časťou ústavnej sťažnosti zaoberať (obdobne IV. ÚS 468/2018, IV. ÚS 261/2023), čo zakladá dôvod na odmietnutie časti ústavnej sťažnosti smerujúcej proti napadnutému rozsudku Krajského súdu v Žiline z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením Krajského súdu v Trenčíne:

22. Zo skutočností obsiahnutých v bode 3 tohto uznesenia vyplýva, že sťažovateľ podal proti citovanému rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému vo veci zamietnutia návrhu sťažovateľa

na výkon rozhodnutia dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, ktoré bolo rozhodnutím dovolacieho súdu odmietnuté s odkazom na ustálenú judikatúru (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 9Cdo/13/2020, 8Cdo/125/2020 a 5Cdo/12/2017) ako procesne neprípustné, keďže smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré nemožno považovať za rozhodnutie konečné ani rozhodnutie vydané v merite veci.

23. Princíp zachovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti po podaní dovolania aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ako aj zákonná úprava upravujúca plynutie lehoty dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku však v každom prípade predpokladajú riadne využitie príslušného mimoriadneho opravného prostriedku. O riadnom využití mimoriadneho opravného prostriedku nemožno hovoriť *inter alia* v prípade, ak je podaný proti rozhodnutiu, proti ktorému právna úprava možnosť podať mimoriadny opravný prostriedok nepripúšťa. V opačnom prípade by totiž bola pripustená možnosť špekulatívneho predlžovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 91/2019).

24. Sťažovateľ podal dovolanie proti napadnutému uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, hoci nešlo o rozhodnutie vo veci samej ani rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (§ 420 CSP). Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ mohol a mal vedieť, že dovolanie proti citovanému rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je procesne prípustné a podané dovolanie bude odmietnuté. Stotožnenie dovolacej argumentácie so sťažnostnou vedie ústavný súd k záveru, že sťažovateľ bol oprávnený podať ústavnú sťažnosť ústavnému súdu priamo proti citovanému rozhodnutiu odvolacieho súdu v lehote predpokladanej § 124 zákona o ústavnom súde (m. m. II. ÚS 86/2021).

25. V takomto prípade nemožno dovolanie podané sťažovateľom (z materiálneho hľadiska) považovať za účinný mimoriadny opravný prostriedok v zmysle § 124 zákona o ústavnom súde, a preto na vec sťažovateľa nie je aplikovateľná judikatúra ústavného súdu o začatí plynutia lehoty na podanie ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy až po rozhodnutí dovolacieho súdu (I. ÚS 49/02, I. ÚS 134/03).

26. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, ktoré nadobudlo, ako to vyplýva z ústavnej sťažnosti, právoplatnosť a vykonateľnosť 3. novembra 2021, odmietol ako oneskorene podanú podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde, keďže ústavná sťažnosť bola podaná 12. marca 2025, t. j. celkom zjavne po uplynutí lehoty dvoch mesiacov od jeho právoplatnosti.

27. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uvedených v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu